

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายบุญมา หรือสมพจน์ แซ่ลี หรือทรัพย์มีทอง) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ความเป็นมา

ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๖๔๐/๒๕๕๒ ของศาลแพ่งธนบุรี นายบุญมา หรือสมพจน์ แซ่ลี หรือทรัพย์มีทอง จำเลย ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ร้อง” ได้โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ประกอบมาตรา ๔๔ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายเหล่านี้ให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย และแก้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินให้สูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปีได้ นั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และ มาตรา ๘๗ และต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

คำวินิจฉัย

มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑)
- (๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้
- (๓)
- (๔)
- (๕)

“บรรดาเงิน ทรัพย์สิน หรือสิ่งอื่นใดที่อาจกำหนดเป็นเงินได้ที่ผู้ฝากเงินหรือบุคคลอื่นได้รับจากธนาคารพาณิชย์หรือพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้นเนื่องจากการฝากเงินหรือที่ธนาคารพาณิชย์หรือพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้น ได้รับเนื่องจากการประกอบธุรกิจนั้นของธนาคารพาณิชย์ ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลด หรือค่าบริการตามความใน (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี เว้นแต่ค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตาม (๓) ไม่ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ตาม (๒)

“การกำหนดตามมาตรานี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา” ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

“มาตรา ๕ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ที่กล่าว เป็นบทบัญญัติที่เพียงแต่กำหนดหลักการขั้นพื้นฐานและเป็นการประกาศเจตนารมณ์และกรอบของรัฐธรรมนูญในการที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่ในตัวเองแล้วมาตราดังกล่าวไม่มีเนื้อหาสาระใดที่จะเป็นเกณฑ์ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมนั้นขัดหรือแย้งต่อมาตราเหล่านั้นของรัฐธรรมนูญ หรือไม่ จึงเห็นว่าคำโต้แย้งของผู้ร้องในประเด็นนี้ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามนัยมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ จึงให้ยกคำร้องในส่วนนี้เสีย

ปัญหาตามคำร้องมีอยู่ต่อไปว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ หรือไม่

มาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

จะเห็นได้ว่า มาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ รับรองหลักการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ซึ่งเป็นหลักการใหม่ที่ปรากฏเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน แต่รัฐธรรมนูญไม่ได้นิยามคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ไว้ คงปล่อยให้เป็นการหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการที่จะพัฒนาหลักการดังกล่าวให้มีเนื้อหาเป็นรูปธรรมขึ้นมา อย่างไรก็ดี ในชั้นนี้อาจกล่าวได้อย่างกว้างๆ และเป็นการทั่วไปว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ซึ่งเป็นความคิดทางปรัชญาของ

กลุ่มประเทศตะวันตก คือ เกียรติยศพิเศษซึ่งฝังติดอยู่กับคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ของบุคคลอันแตกต่างจากความเป็นทาสหรือความเป็นสัตว์เดรัจฉาน และเป็นสิ่งที่รัฐจะต้องเคารพหรือคำนึงถึงในความสัมพันธ์ที่รัฐดำเนินการกับบุคคลทุกคน พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เป็นปัญหานี้กำหนดให้เรียกเก็บดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมได้ในอัตราสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปีนั้น ไม่มีผลเป็นการบั่นทอนหรือเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้กู้ยืมเงินแต่อย่างไร ในทางตรงกันข้ามการกู้ยืมเงิน การเจรจาต่อรอง และการทำความตกลงกับผู้ให้กู้ยืมเงินเพื่อรับภาระข้อผูกพันและพันธกรณีต่างๆ ด้วยความสมัครใจเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของผู้กู้ยืมและผู้ให้ยืมเงินนั้น น่าจะเป็นการแสดงออกถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ และความสามารถทางกฎหมายโดยสมบูรณ์ของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายมากกว่าถึงแม้ผู้ร้องจะอ้างว่า มีสัญญาแบบสำเร็จรูปและเบ็ดเสร็จแล้ว (ซึ่งก็เป็นไปตามแนวปฏิบัติสากลในยุคปัจจุบัน) ก็ตาม แต่ก็เป็นเรื่องที่ผู้ร้องได้ยินยอมรับการผูกพันตามกฎหมายและตามสัญญานั้นไว้แล้วด้วยความสมัครใจ โดยทราบดีถึงเงื่อนไขต่างๆ และปราศจากการบังคับหรือขู่เข็ญใดๆ ทั้งสิ้น และอันที่จริงแล้ว ผู้ร้องต่างหากที่เป็นผู้ริเริ่มนิติกรรมที่เป็นมูลเหตุแห่งคดีในศาลยุติธรรมโดยมุ่งหมายถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก ฉะนั้น จึงเห็นว่าทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เป็นปัญหานี้ไม่มีข้อความใดที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ร้อง

สำหรับมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญ นั้น บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง

“มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

“บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

“มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

“กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

“บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการที่กล่าวถึงข้างต้น เป็นบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเฉพาะประเภทสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น สิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ส่วนใหญ่ได้แก่สิทธิเสรีภาพที่กล่าวถึงในรัฐธรรมนูญหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และในหมวด ๘ ที่ว่าด้วยศาล (เกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหา) การที่บุคคลใดจะอ้างว่าตนถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ นั้น จะต้องแสดงได้ว่า สิทธิที่ตนอ้างว่าถูกละเมิดนั้น เป็นสิทธิที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนสิทธิประเภทอื่นๆ ที่เกิดจากสัญญา ความตกลง หรือนิติกรรมอื่นที่บุคคลหรือเอกชนทำกันภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่น นั้น ก็เป็นสิทธิธรรมดาตามกฎหมายเอกชน ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว และกฎหมายเอกชนนั้นอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่ยุคสมัย สิทธิหรือเสรีภาพของผู้กู้ยืมเงินในการที่จะไม่ถูกเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ตามนัยคำโต้แย้งของผู้ร้อง นั้น อย่างมากก็เป็นเพียงสิทธิที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เท่านั้น ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์ห้ามการเอาัดเอาเปรียบในการเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมและเป็นกฎหมายที่เหมาะสมและให้ความเป็นธรรมในการกู้ยืมเงินในกรณีทั่วไป ในสภาวะการณ์ปกติ หากใช่เป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ไม่ ดังนั้น การที่กฎหมายที่เป็นปัญหากำหนดข้อยกเว้นไว้สำหรับมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินแห่งยุคที่เปลี่ยนแปลงใหม่นั้น จึงไม่เป็นการละเมิดสิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้แต่ประการใด บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙

ส่วนเรื่องการถ่ายโอนอำนาจไปให้ผู้ประกอบการธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยได้เองโดยลำพังตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างนั้น เป็นประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยให้ได้ ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ เหตุเป็นเพราะการถ่ายโอนอำนาจดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายแม่บท มิใช่ปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ อีกทั้งประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยก็เป็นสิ่งที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยให้ได้ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากประกาศดังกล่าวไม่มีสถานะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของมาตราดังกล่าว

สำหรับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญ นั้น บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

“การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือจำกัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน” เป็นการรับรองเสรีภาพของบุคคลในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม” พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่อนุญาตให้เรียกเก็บดอกเบี้ยได้เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ในบางกรณีที่ระบุไว้ ไม่มีผลกระทบต่อเสรีภาพดังกล่าวแต่อย่างไร การจะเป็นประการใดก็ตาม มาตรา ๕๐ วรรคสอง เองก็ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้แล้วในกรณีที่เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อประโยชน์ในการรักษาเศรษฐกิจของประเทศ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่องดอกเบี้ยก็ประกาศว่า ได้ตราขึ้นเพื่อแก้ไขสถานการณ์ทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศ จึงย่อมเป็นไปตามข้อยกเว้นที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแล้ว

สำหรับมาตรา ๕๗ ที่บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

“กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้องค์กรอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค” นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๕๓ เรื่องศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย (นางสาวเชียม แฟมไรสง) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ แล้วว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นนี้ซ้ำอีก

สำหรับมาตรา ๘๗ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า “รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาด ตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มี

การสาธารณูปโภค” นั้น เป็นบทบัญญัติที่กำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินเท่านั้น ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ที่จะพิจารณาวินิจฉัยให้ได้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อแนวนโยบายของรัฐ ซึ่งเป็นเรื่องนโยบายเฉพาะของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

ประเด็นต่อไปมีอยู่ว่ามาตรา ๔ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ และต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืม หรือคิดให้ผู้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้”

ส่วนมาตรา ๖ บัญญัติว่า “เมื่อรัฐมนตรีกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามมาตรา ๔ แล้ว มิให้นำมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่การคิดดอกเบี้ยของสถาบันการเงินที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๔”

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กล่าวนั้นมีข้อความทำนองเดียวกันกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ และเมื่อพิจารณาคำโต้แย้งที่ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ นั้นแล้ว เห็นว่า ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามนัยมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับที่ได้พิจารณาวินิจฉัยกรณีมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวข้างต้น

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ นั้น อาศัยเหตุผลเดียวกันกับที่ได้ใช้ในการวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ รวม ๗ มาตราด้วยกัน จึงเห็นว่า มาตรา ๔ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่มีข้อความใดที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติเหล่านั้นของรัฐธรรมนูญ

ท้ายที่สุดมีประเด็นอยู่ว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เป็นปัญหานั้น “ต้องด้วยมาตรา ๖” ของรัฐธรรมนูญ หรือไม่ มาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงการกำหนดผลทางกฎหมายของการขัดแย้งกันระหว่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายกับรัฐธรรมนูญเท่านั้น ว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ พิจารณาแล้วเห็นว่า ในเมื่อได้วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เป็นปัญหานั้นไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราใด ๆ ตามที่อ้าง ก็ไม่มีกรณีใดที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายเหล่านั้นจะ “ต้องด้วยมาตรา ๖” ได้ เนื่องจากว่าการที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายจะต้องด้วยมาตรา ๖ ได้นั้นต้องเป็นเพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราใดมาตราหนึ่งที่ไม่ใช่มาตรา ๖ เสียก่อน

อาศัยเหตุและผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยว่า

๑. ให้ยกคำร้องของผู้ร้องในส่วนที่อ้างว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ เพราะเห็นว่าไม่มีสาระอันสมควรได้รับการพิจารณา วินิจฉัยตามนัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคสอง

๒. บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๘๗ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๖

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ